

10.2.2 LÍNIA D'ACCIÓ 7: COMBATRE L'EROSIÓ COSTANERA I ELS EFECTES DEL CANVI GLOBAL

Actuacions:

- 7.1 Elaboració d'un Pla de Gestió Sostenible dels sediments a les platges
- 7.2 Valoració de les conseqüències de l'augment del nivell del mar sobre el planejament urbanístic municipal

ACTUACIÓ 7.1 ELABORACIÓ D'UN PLA DE GESTIÓ SOSTENIBLE DELS SEDIMENTS A LES PLATGES

El turisme constitueix una activitat de gran transcendència social i econòmica per a Catalunya, tot i que s'ha basat, històricament i fonamental, en l'explotació de la seva zona costanera.

D'altra banda, les platges constitueixen un recurs natural limitat i fràgil. La competitivitat futura dels destins turístics tendirà a basar-se en la sostenibilitat dels seus recursos naturals, econòmics i culturals. En particular, la sorra de les platges i l'espai litoral són dos recursos naturals crítics per a la sostenibilitat econòmica i ambiental de les regions costaneres.

Així doncs, resulta imperatiu l'establiment de mesures que facin avançar la gestió d'aquests espais cap a un sistema de gestió turística i ambiental que permeti mantenir els beneficis econòmics i socials a llarg termini, sobretot en les platges d'ús intensiu.

La quantitat de sorra d'una platja condiciona la superfície útil per als turistes i, per tant, afecta la capacitat d'acollida d'usuaris. Alhora, la densitat de banyistes es troba correlacionada amb la seva satisfacció, de forma que la saturació provoca cert rebuig.

En aquest sentit, en aquelles platges en què el volum de sorres es troba en perill degut a la seva erosió, és necessari també considerar aquelles pèrdues de sorra degudes a l'acció humana, que generaran també una contribució al retrocés de la línia de costa i una disminució de la superfície útil a llarg termini. En conseqüència, és imprescindible disposar de mesures de control, d'accions preventives i de correctives (com ara els dragatges i les obres d'estabilització) que redueixin o eliminin aquest efecte.

A les platges d'ús intensiu, l'eliminació de grans volums de residus acumulats, siguin de tipus vegetal o artificial, pot suposar una retirada involuntària de sorra de l'ordre de 300 m³ per quilòmetre i any. La neteja mecànica diària de la sorra pot representar (en funció de la maquinària utilitzada), unes pèrdues de sorra d'un ordre de magnitud similar. El volum de sorra retirat per cada usuari (de l'ordre de 20 grams/sortida), pot suposar un detriment de l'ordre de 10 m³ per quilòmetre i any. Els accessos de la maquinària a la platja poden empitjorar la situació descrita i l'acció del vent sobre un inadequat disseny del passeig marítim junt amb el sistema de neteja urbana també pot extraure un volum de sediments important.

Per tant, una explotació inadequada de la platja pot produir retrocessos anuals mitjos de l'ordre de 10 a 20 centímetres de la línia de costa, fet que és inapreciable

a curt termini, però amb efectes evidents a llarg termini, que s'afegeixen als induïts per l'elevació del nivell del mar.

Localització

Platges i front marítim dels municipis membres del Consorci.

Superfície

No aplica.

Descripció dels valors apreciables

- **Valor ambiental:** petits canvis en els hàbits de banyistes i personal de neteja i manteniment poden comportar un estalvi important en projectes de recuperació de platges
- **Valor gestor:** com a actuació a favor de la implementació d'un sistema de gestió ambiental, d'acord amb la norma internacional ISO 14001 i el reglament EMAS, situació en la que actualment es troben els ajuntaments de Sitges i Vilanova i la Geltrú.

Impactes

- La realització de dragatges de transvasament per a l'alimentació artificial de platges comporta la pertorbació dels fons on es realitza l'extracció i del medi circumdant

Objectius generals

- Gestionar de forma sostenible la línia costanera

Objectius específics

- Avançar en la gestió sostenible del sediment a les platges
- Reduir les aportacions necessàries de sorra a les platges mitjançant un manteniment adequat
- Proposar mesures concretes per gestionar adequadament les platges d'ús intensiu i evitar així pèrdues de sorra provocades per l'acció humana

Actuacions

Elaborar un Pla de Gestió sostenible dels sediments a les platges municipals on s'analitzin els problemes i s'exposin propostes de solucions concretes:

- Freqüència de retirada de restes i de residus
- Dutexes o rentapeus
- Maquinària de neteja i manteniment adequada
- Recollida del transport eòlic fora de les platges

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realització de les actuacions esmentades a aplicar a les platges dels termes municipals de Sitges i de Vilanova i la Geltrú és **mitja**, variable en funció de l'interès dels gestors municipals en avançar cap a un model sostenible de gestió de les platges.

Consideracions post-actuació

- Formació dels treballadors municipals encarregats de les tasques de neteja i manteniment de les platges
- Adquisició o adequació de maquinària per a un millor desenvolupament de les tasques de neteja i manteniment
- Millorar la gestió de les platges del municipi incloses en la certificació del Sistema de Gestió Ambiental

Organismes implicats

La vigent *Ley de Costas* fa recaure les tasques de neteja de les platges en els òrgans municipals. Per tant, els organismes implicats són:

- Ajuntament de Sitges
- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Pressupost

Cost aproximat de l'actuació: 12.000 euros.

ACTUACIÓ 7.2 VALORACIÓ DE LES CONSEQÜÈNCIES DE L'AUGMENT DEL NIVELL DEL MAR SOBRE EL PLANEJAMENT URBANÍSTIC MUNICIPAL

Tot i que és difícil predir quin serà l'augment exacte del nivell del mar, els científics estan majoritàriament d'acord amb que aquest augment es produirà, juntament amb canvis en el règim de vents i de tempestes, així com en l'onatge, factors que poden incrementar l'erosió de la línia costanera. Estimacions conservadores indiquen un increment de 1,2 mm anuals per a les costes de la Mediterrània.

Entre les opcions que es plantegen de manera genèrica per a la protecció de la línia costanera s'inclouen la construcció de murs (dics i escollerats), així com també l'alimentació artificial de platges.

En aquest escenari, les ocupacions litorals hauran de ser capaces de moure part de les seves infraestructures i habitatges fora de les zones vulnerables o acceptar els costos econòmics que implicarà la seva protecció. Per tant, les opcions de gestió davant de l'increment del nivell del mar en àrees urbanes estaran restringides tant pel cost de la pròpia infraestructura que requereixi de protecció com del cost de la mesura de protecció en sí.

Per exemple, una de les solucions per a la conservació de platges en zones turístiques pot ser la construcció de murs darrera d'aquestes platges, addicionalment a l'aportació artificial de sorra mitjançant dragatges. La construcció d'aquests murs però podria venir condicionada en el seu disseny per consideracions merament estètiques, pel que podria incrementar encara més el seu cost de cara a mantenir l'atractiu turístic de l'indret a preservar.

Així doncs, el cost d'aquestes construccions i de l'alimentació amb sorra podria obligar a escollir quins indrets són objecte d'aquest tipus de gestió i quins no, obligant als gestors a prendre decisions difícils. D'aquesta manera, en determinats indrets i cap a finals de segle, podria ésser necessari considerar la possibilitat d'efectuar retirades en algunes localitzacions, en la mesura en que es consideri que les altres opcions esdevenen massa cares.

Per tant, tenint en compte que l'aprovació del desenvolupament urbanístic en indrets vulnerables podria comportar costos inassolibles en un futur, la presa de decisions correctes en el present és una opció particularment rendible.

Localització

No aplica

Superfície

Els termes municipals de Sitges i de Vilanova i la Geltrú representen gairebé un total de 23 quilòmetres lineals de costa.

La superfície abastada per l'estudi es precisarà en base als diferents horitzons i graus de magnitud de l'impacte, factors que s'hauran d'establir en l'avant-projecte.

D'altra banda, és possible limitar la realització de l'estudi entre la desembocadura del Foix, que d'altra banda pot ser considerada íntegrament, i el Port d'Aiguadolç, considerant pel massís del Garraf (més escarpat) únicament aquelles àrees més sensibles.

Descripció dels valors apreciables

- **Valor gestor:** la identificació de les possibles conseqüències de l'augment del nivell del mar i els indrets on es produiran permetrà posar en marxa polítiques preventives per a evitar elevats costos futurs

Impactes

- Augment del nivell del mar
- Augment de la necessitat de dragatges i del grau d'artificialització de la línia de costa

Objectius generals

- Gestionar de forma sostenible la línia costanera

Objectius específics

- Identificar les conseqüències que tindrien diferents escenaris d'augment del nivell del mar sobre els termes municipals de Sitges i de Vilanova i la Geltrú.
- Dotar els municipis litorals del Garraf d'una eina per al planejament urbanístic en aquest escenari
- Elaborar noves propostes de delimitació de zona marítim – terrestre en base als diferents escenaris previstos
- Orientar els òrgans municipals per a l'atenuació de les conseqüències de l'augment del nivell del mar

Actuacions

Es realitzarà un informe de previsió dels diferents escenaris de risc en base als diferents augments del nivell del mar previstos pels horitzons de 2050 i 2100, considerant també els canvis esperats en el règim de vents i onatge.

El resultat més visible serà un conjunt de plànols a escala prou detallada com per mostrar adequadament les àrees amb risc d'erosió o afectació.

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realització de l'actuació esmentada és **alta**, degut a que és una acció d'interès general, pionera a l'Estat i amb uns resultats que cal integrar al planejament municipal.

Consideracions post-actuació

La realització d'aquest estudi implicarà la identificació d'unes àrees amb una probabilitat determinada de ser afectades pels diferents augments del nivell del mar previstos.

Aquesta identificació tindrà efectes negatius sobre el valor de les propietats afectades, ja siguin públiques o privades, així com repercutirà en el valor dels terrenys en previsió de ser edificats, en els quals l'edificabilitat pot haver-se de restringir.

En el cas de tractar-se de terrenys encara qualificats com a no urbanitzables, caldrà assegurar la seva permanència en aquesta categoria de sòl, ja que els riscos poden arribar a ser elevats.

En una segona fase, els resultats obtinguts amb aquest estudi poden servir de base per a l'avaluació dels efectes que tindrà un augment del nivell del mar sobre les infraestructures litorals, així com propostes per atenuar-ne les conseqüències.

Per últim, dir que un estudi d'aquest tipus pot ser el primer impuls per a l'elaboració d'un programa d'àmbit estatal d'avaluació de l'impacte del canvi global a nivell costaner que orienti els municipis costaners per a preparar-se a l'augment del nivell del mar des del planejament urbanístic.

Organismes implicats

- Ajuntament de Sitges
- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú
- Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH)
- Direcció General de Costes (MIMAM)

Pressupost

Cost aproximat de l'actuació: 67.000 euros.